

Як захистити себе від використання неякісних КАСів

05.02.2021

2615

Facebook

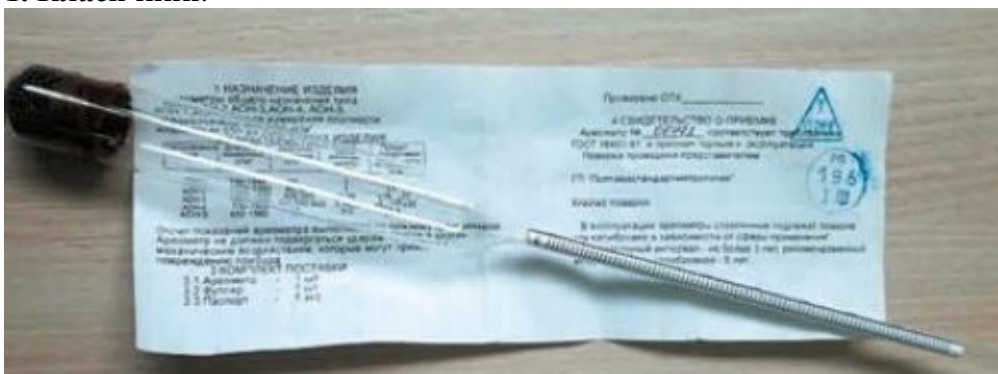
Ви купуєте рідкі добрива КАС або інші? Замовляєте їх на заводі чи трейдерському складі? Очікуєте, що надійде якісний товар, а фактично отримуєте добрива зі зниженим вмістом поживних речовин?

За негласною статистикою, 5–10% рідких добрив, проданих на українському ринку, ніколи не вироблялися на підприємствах і не імпортувалися із зарубіжних країн. Зрозуміло, що цей надлишковий товар не виникає з повітря. Це — результат шахрайських дій, а інколи й прямих крадіжок.

Виробники КАС та інших рідких добрив не зацікавлені в існуванні такого «тіньового бізнесу», оскільки фінальні претензії користувачів добрив зрештою спрямовуються саме на адресу виробника. Звичайно, красти рідкі добрива простіше, ніж гранульовані: з огляду на тарозберігальні особливості, виявити крадіжку вчасно неможливо, а визначити в польових умовах якість — важко. Але якщо дотримуватися кількох нескладних правил, можливості для маневру шахраїв значно обмежаться.

Методи, які використовують шахраї

1. Класичний.

Якісні ареометри мають бути вироблені за стандартами хімічної промисловості й мати свідоцтво про

приймання ВТКАвтомобіль перевізника зупиняється... дорогою до клієнта. Частину вантажу (раніше — 2–3 т КАС, нині менше) зливають у «сторонню» ємність.

Злитий КАС (чи РКД) замінюють аналогічним обсягом води. Як результат — товар надходить до покупця з меншим умістом діючої речовини на 2–3%. Але найгірше, коли шахраї для компенсації зменшеної густини мінеральних добрив, замість води, заливають сольовий розчин. Така суміш не лише погіршує якість добрив, а й може заподіяти шкоду рослинам і ґрунтам. Жоден із системно працюючих операторів ринку ні за яких обставин не піде на подібний крок, але з боку несистемних постачальників окремі випадки відомі.

2. Переобладнання автомобілів перевізників.

Це складніший метод з технічної точки зору. Він полягає в переобладнанні автомобілів додатковими клапанами зливу-залливу і/або «кишенями» (прихованими і зовні непомітними ємностями) для рідини. Під час приймання покупцем таке авто за вагою відповідає заявленому в накладній. Відбір проб навіть з усіх відсіків не виявляє порушень якості рідких добрив. Але під час вивантаження водій відкриває прихований клапан, і вода змішується з КАС. Таким чином в ємності покупця опиняється розбавлене рідке добриво.

Це досить дорогий спосіб крадіжок. Зі зменшенням обсягу, дозволеного до перевезення товару, він поступово стає економічно не вигідним, але все одно його варто враховувати. На жаль, жодна пломба не гарантує недоступності сторонніх осіб до вашого товару в автомобілі перевізника.

3. Повернення.

Якщо автомобіль не проходить процедуру зважування або це відбувається лише формально, можливі шахрайські дії з обсягами добрив. Частину рідких добрив можуть не зливати з ємностей і залишати в автомобільній цистерні для подальшого перепродажу. У разі, якщо цистерна обладнана прихованими «кишенями», такий вид шахрайства не можна викрити навіть під час візуального огляду всіх відкритих ємностей.

4. Домовленості.

На жаль, є й такий вид шахрайства, коли на місцевому рівні представник постачальника або перевізника і покупець домовляється про частковий злив, зменшення концентрації або прямі крадіжки КАС із ємності покупця. В останньому випадку товар може повністю відповідати заявленим параметрам якості, але реальному власникові добрив від того не легше...

Подібна «економія» означає, що на поля буде внесено меншу кількість КАС, відповідно, результат їхнього внесення, як правило, не відповідає очікуваному.

Такий вид шахрайства може бути виявлено лише самим покупцем.

Заходи безпеки, які скорочують ризики покупця під час купівлі КАС та інших рідких добрив

Уникати співпраці із «сумнівними» перевізниками і постачальниками.

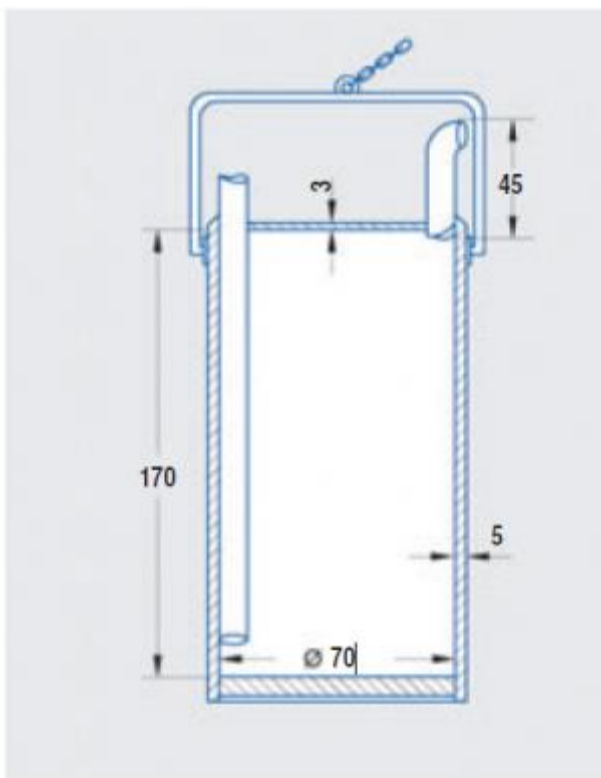

Рис. 2. Типовий пробовідбірник для КАС:
 1 — циліндр; 2 — забірня трубка;
 3 — носик для зливу; 4 — дужка з ланцюгом.
 Кришка, трубки й дно пробовідбірника
 з'єднані зварюванням

Якщо ціна продукту була суттєво нижча за ринкову, слід розуміти, що продавець збирається компенсувати недоотриманий прибуток шляхом якихось додаткових джерел його отримання. Є значний ризик, що таким джерелом буде крадіжка вашого товару. В такому разі копійчана економія призводить до значних втрат. Цей ризик стосується як низької ціни на продукцію у її продавців, так і низьких тарифів найманих перевізників.

Для зниження ризику потрібно поставити постачальникові просте питання: «За рахунок чого ціна вашого продукту нижча за ринкову?» І якщо у відповідь ви почуєте, що постачальник є «благодійною організацією, головною турботою якої є комфорт і прибуток вашої компанії», варто терміново підписувати з такою компанією контракт. Тому що вам на диво пощастило. Проте за останні двадцять років постачальників із такими «благодійними» намірами ми не зустрічали.

Для прикладу, станом на 28.02.2019 вартість перевезення КАС автомобільним транспортом дешевше ніж 20 грн/км (в обидва боки) можуть дозволити собі лише компанії, що є одночасно продавцями й власниками автопарку. Заробіток таких компаній закладений у ціну КАС.

Відповідно, якщо найманий автомобіль погоджується везти КАС дешевше від цієї суми, він у кращому разі лише покриває собівартість перевезень. Для отримання прибутку в разі перевезення КАС із урахуванням сезонного дефіциту вартість оренди автомобіля для перевезення цього виду добрива становить від 24 грн/км. Подальші висновки кожен покупець КАС може зробити сам.

Аналіз кожної партії товару — процедура бажана, але не дешева.

Менше з тим, проводити хоча б вибірковий аналіз продукту — потрібно. Краще для цього користуватися послугами сертифікованих лабораторій ДУ «Держґрунтохорона» або профільних інститутів, таких як Сумський державний науково-дослідний інститут мінеральних добрив і пігментів. На жаль, далеко не всі лабораторні установи, що є на українському ринку, мають достатні знання для проведення повноцінного аналізу та коректної інтерпретації його результатів.

Якщо є можливість, привезений товар слід зливати в чисту таровану ємність. Аналізи варто відбирати вже після зливання рідких добрив у ємність. Відбір проби безпосередньо з автомобіля не дає 100%-ї гарантії отримання реального аналізу та якісного товару.

Обов'язково проводьте зважування автомобіля.

Якщо немає можливості робити це постійно, принаймні виконуйте раптові вибіркові перевірки. Це буде тримати постачальників у напрузі і знизить можливість протиправних дій.

Автомобілі, що приходять від постачальника, повинні мати журнали (або у разі використання орендованого автомобіля — відповідні акти), в яких має бути зазначено фактичну кількість і густину КАС. Журнал заповнює представник постачальника й підписує представник покупця.

Всі бригади, що приймають КАС на базах або в польових умовах, повинні бути обладнані ареометрами для вимірювання густини рідкого мінерального добрива.

Вимірювання густини — це найпростіший і найдоступніший метод визначення відповідності КАС заявленим параметрам.

Примітка: стандартна густина КАС 28 — 1,265–1,292 г/см³, КАС 30 — 1,285–1,316 г/см³, КАС 32 — 1,306–1,326 г/см³.

Варто зазначити, що ареометри, які є на ринку, значно різняться. Деякі з них не розраховані на вимірювання густини саме КАС, тому одразу або з часом дають певну похибку.

У разі, коли продукція (КАС) відвантажується найманими перевізниками, потрібно проводити відбір арбітражної проби.

Працівники

лабораторії визначають масову частку загального азоту за методом

К'ельдаля **Методика:** відбір проби виконують під час завантаження автомобіля, за можливості — в присутності представника покупця. Пробу відбирають у три окремі пляшки — кожна ємністю 1 л. Пляшку закривають кришкою з кільцем-фіксатором (навіть можна опломбувати її паперовою пломбою, яка розривається в разі спроби відкриття пляшки). На пляшку наносять інформацію про вміст, дату відбору й номер виробленої партії. Одна пляшка залишається на нашому підприємстві. Дві — з автомобілем, що містить продукт, передаються покупцеві. Одну з пляшок покупець може передати на аналіз у лабораторію

разом із пробою, відібраною вже безпосередньо ним особисто. При цьому дуже важливо правильно відібрати пробу із цистерни перевізника.

Цей метод дає найбільшу гарантію того, що якість продукції, завантаженої на підприємстві, відповідатиме якості продукції у фінальній точці її вивантаження (зливання). У разі, якщо арбітражна проба відповідає пробі, відібраній із ємності в точці її зливу, всю відповідальність за недотримання якісних показників рідких добрив несе постачальник.

Визначення масової частки загального азоту проводять за методом К'ельдаля. Цей метод заснований на відновленні нітратного азоту до амонійного завдяки використанню порошку хрому в солянокислому середовищі та мінералізації амідного азоту сірчаною кислотою з додаванням сірчано-кислих солей міді й калію до амонійного азоту з наступною відгонкою аміаку із лужного розчину в розчин сірчаної кислоти. Надлишок сірчаної кислоти титрують розчином гідроокису натрію.

Зміщення кліматичних поясів, часті посухи й зростання середньорічних температур підштовхуватимуть до розширення використання аграрних технологій управління водними ресурсами. Ефективне запровадження цих технологій неможливе в рамках традиційних схем використання і внесення мінеральних добрив. Тому застосування рідких добрив збільшуватиметься рік від року, а відтак і зростатиме актуальність контролю їхньої якості та кількості. Звичайно, розвиток інфраструктури дасть змогу зняти більшість із вказаних проблем. Та поки що пильність і контроль залишаються головною зброєю в боротьбі з шахраями на ринку рідких добрив.

С. Крамарьов, завідувач кафедри агрохімії, д-р с.-г. наук, професор

Л. Бандура, канд. с.-г. наук, доцент,

Дніпровський державний аграрно- економічний університет

О. Крамарьов, наук. співробітник,

ДУ Інститут зернових культур НААН України

Журнал «Пропозиція», №6, 2019 р.

Ключові слова: КАС, фальсифікат

©Пропозиція - Головний журнал з питань агробізнесу

<https://propozitsiya.com/ua/yak-zahystyty-sebe-vid-vykorystannya-neyakisnyh-kasiv>